

ZIRLAK¹HAYRULLAH

Çeviri: Çulpan ZARİPOVA ÇETİN - Hayati YILMAZ

Gece gündüz devamlı ağlayıp durunca, ona okuması için bir hazreti çağırdılar. Soma Sofu Ağa'ya bir nazar muskası yazdırdılar. Mahbube Nine'ye bir bez parçasına okutarak o bezi, köyün öbür ucundaki çeşmeye attılar. Hayrullah ise ağlamaktan bir türlü vazgeçmedi.

Göbeğini kesen ebenin eteğinden kesip aldıkları bezi tütsülediler. Komşu Merfuga'nın beliğinden aldığı saçı an mumuyla karıştırıp sırtına sürdüler. Kapı kolunu söküp suda çalkaladılar. Sonra "Bismillah" çekerek aynı suda Hayrullah'ı yıkadılar. Bu sudan ahp salavat getirerek diline ve dudağına sürdüler. Yine de Hayrullah'm ağlaması bir türlü kesilmedi.

Gece gündüz ağlayıp durdu. Emzirirken de ağladı, beşikte sallarken de ağladı, çişini yaparken de ağladı, ona kızdıklarında da ağladı. Çocuk, oçık² hastalığına yakalanmış diye beyaz sıçanın yuvasından aldıkları oçık taşını suda çalkaladılar ve bu suyu Hayrullah'a içirdiler. Sırtında domuz kılı çıkmış olabilir diye Arife Nine'ye sırtını temizlettiler. "Eşi pis yere gömüldü herhalde" diye onu çıkarıp aldılar ve mezarında çeşme olan Gaynicamal Ustazbike'nin mezarının yanına gömdüler. Ama Hayrullah ağlamayı bir türlü kesmedi.

Nazardan korumak için küçük kelepüşüne yayıktan alınan küçük bir demir parçası, sincap kuyruğu ve deniz kabuğu gibi nesnelere diktiler. Şeytanı kaçırmak için "Bismillah" yazılı gümüş bir kılıç ve ardıç dalı astılar. Ama onun ağlaması yine kesilmedi, cıyak cıyak bağırması azalmadı.

Çocuğun ağlamasına bir çare bulmak için kırk kilometre uzakta yaşayan bir Çuvaş ninesini getirdiler. Hamam taşlan, kaz kanatlan ve ekmek kurusu ile derdine derman bulmaya çalıştılar. Atalardan kalma' adak tutmuş olabilir diye bembeyaz bir kazı kesip ondan kaz çorbası ve bulgur pilavı yapıp yedirdiler. Kırkına gelince uzun kuyruklu, eğri boynuzlu koyunu Gakıyka kurbanı³ olarak kestiler. Kurbanın eklemlerini, kaburgalarını, kürek kemiğini alıp akarsuya bıraktılar.

Hayrullah'ın ağlaması kesilmedi. Uykusu gelince de ağladı, uykusunu alınca da ağladı, şekerli süt içirseler de ağladı. Annesi artık onun ağlamalarına alıştı. Çocuğun her ağlamasında "yavrum" diye sızlayan yüreği nasır tuttu. Babası da rahatlardı, korkusu bitti. Artık ağlamasına kimsenin aldırmadığını hissetmiş gibi sabahtan akşama kadar bağırmasının bir anlamının kalmadığını biliyormuş gibi Hayrullah'ın sesine de bir tembellik geldi. O, bağılmaktan kısılmış sesiyle artık gözyaşları dökmeden ağlıyordu.

Onun ağlaması, büyümesine zarar vermediği için o hem ağladı hem büyüdü. Büyümesi, ağlama gücünü de eksiltmediği için hem büyüdü hem ağladı.

Ablası “Kardeşim, kardeşim Hayrullah, kolum kanadım, kardeşim!” diyerek, küçük parmağıyla bebeğin yumuşacık yüzünü okşadığında Hayrullah, minik dudaklarını güzel bir şekile girterek gülmeye başlıyordu. Ama en büyük vazifesini hatırlamış gibi ağzını yayarak dişsiz damaklarını göstere göstere ağlamaya haşlaması, onun gülmesinin güzelliğini ve günahsızlığını yok ediyordu.

Tuzlu gözyaşları onun çocuksu sesini paslandırmış olmalı ki konuşmaya başladığında «anne» dediği ilk söz de sanki ağlayarak söylenmiş gibi geldi. Hayrullah, bütün sözlerini ağlama ve sızlanma tonuyla çıkardığı için onun her söylediği söz, inlemeyi andırıyordu.

Ağladığı gibi gülmesi ve zavallı bir biçimde inleyip konuşması, Hayrullahın adına “zırlak” lakabının takılmasına sebep oldu. Gürbüz, simsiyah saçlı üç yaşındaki Hayrullah sokakta oynayıp koşuşturmaya başladığında da bu lakabı onun peşini bırakmadı. Komşu çocukları nazarında “zırlak” lakabı ebediyen kaybolmayacak bir biçimde Hayrullah’ın adına yapıştı.

Anlatmalar:

¹ Zırlak: Durmadan ağlayan çocuk.

² Oçık: İdrarını (ulamama hastalığı).

³ Gakıyka kurbanı: Çocuk doğduktan yedi, dokuz veya kırkıncı gün kesilen kurban.

Kaynak: AYAZ İSHAKİ HİKÂYELER (Seçmeler)

MUĞLA ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI 2009.

Çeviri: Çulpan ZARİPOVA ÇETİN - Hayati YILMAZ